

vervolg i.o.1972

G. <u>Braak Terrein</u>		<u>Opp.</u>	<u>Terrein</u>
58. Avifauna Groningen	Groningen		Vloeienveld Ter Apel
65. idem	"		" Blekslage
H. <u>Bebouwde kom</u>			
38. H.Burgler/J.Elgersma	Groningen	3,5 ha	Garnwerd
47. K.N.N.V.	Delfzijl	6 ha	Tjuchem
59. J.Hulscher	Haren	3 ha	Villawijk Haren
61. S.Bakker/P.J.v.Dorssen	Groningen	6,4 ha	Vinkhuizen-Groningen
39. J.v.Klinker	Haren	24 ha	Kiel-Windeweer

=====

II Tussentijdse bewerking van grutto, veldleeuwerik, roodborst en koolmees.

Om na te gaan wat na twee jaar inventariseren bereikt is heeft de inventarisatiecommissie de gegevens van 4 algemene soorten uitgewerkt. Van elke soort werden de dichtheden (paren/10ha) op een apart kaartje ingetekend, waarbij voor elk biotooptype een vaste kleur werd gebruikt. (kaartjes vertoond op de vergadering van 5 maart). Hieronder volgt een korte samenvatting per soort.

a. GRUTTO (v.Dorssen)

Tot nu toe komt de grutto alleen als broedvogel van grasland naar voren. Uit geen van de inventarisaties van akkerland is gebleken dat de grutto daar broedvogel is. Er zijn thans 16 grasland-inventarisaties uitgewerkt met een totale oppervlakte van 1090 ha. De totale oppervlakte grasland in Groningen is 49.000 ha (K.N.N.V.wetensch.meded.) Totaal is dus 2% van het beschikbare graslandareaal geteld.

Het gemiddeld aantal broedparen per 10 ha is 1,1 paar. Hierbij moet opgemerkt worden dat de grasland-gebieden onder de lijn Groningen-Delfzijl, uitgezonderd een klein gebied rond het Zuidlaardermeer, nog niet werd geïnventariseerd. De dichtheid in genoemd gebied lag in 1967 op 0,29 paar per 10 ha. (K.N.N.V.wetensch.meded.) Hieruit moet gekonkludeerd worden dat de gemiddeld dichtheid voor de hele provincie waarschijnlijk aanmerkelijk lager dan 1,1 paar/10 ha zal komen te liggen.

b. VELDLEEUWERIK (P.Glas)

De veldleeuwerik werd in 32 inventarisaties aangetroffen, als volgt over de biotopen verdeeld:

"Akkerland" 12, "Grasland" 14, "Wegen en verspreide bebouwing" 2, "Parklandschap" 4.

Hieruit blijkt dat:

- de veldleeuwerik regelmatig verspreid over de hele provincie voorkomt;
- de graslandbiotopen zich in de westelijke helft van de provincie bevinden en de akkerlanden in de oostelijke helft;

vervolg veldleeuwerik:

c) er geen "landschap" in de provincie is aan te wijzen waar erg lage, of erg hoge dichtheden voorkomen.

De dichtheden (aantal territoria per 10 ha) zijn voor "akkerland" gemiddeld 1,7 en voor grasland 1,2. Wellicht bestaat er dus een lichte voorkeur voor akkerland. De dichtheid van de veldleeuwerik ligt tussen de 1 à 2 territoria (paren) per 10 ha. De onderstaande rangschikking van de waarnemingen bevestigt dit voorlopige resultaat:

territoria/10ha	0 -1	- 2	- 3	- 10
aantal	15	9	6	2
inventarisaties	24		8	

c. ROOBBORST (J.Hulscher)

Zingende ♂ werden aangetroffen in 11 v.d.13 bosinventarisaties, in 9 v.d. 10 parken, in 5 van de 7 wegen met verspreide bebouwing, in 2 v.d.7 bebouwde kommen, in 2 v.d. 14 akkerland- en in 1 v.d. 16 graslandinventarisaties. De hoogste dichtheid (10p/10ha) kwam voor in een aaneengesloten eikenbos met dichte ondergroei (Sterrebos), verder 3-5 p/10ha in gemengd bos (loof- en naaldhout), eveneens met veel ondergroei. In de parken waren de dichtheden 1-3 p/10 ha; een vereiste is de aanwezigheid van plaatselijk dicht struikgewas. De roodborst mijdt bebouwing niet, mits geboomte en dicht struikgewas van enige omvang aanwezig. Het is de vraag of de roodborst ook werkelijk broedt op het Hogeland (borges). Daar zijn alleen aprilwaarnemingen bekend. Bij ons overwinterende, noordelijke trekkers kunnen tot in mei blijven zingen.

Conclusie: de roodborst is een vrij algemene broedvogel in de zuidelijke helft v.d.provincie in bossen en parken met dichte ondergroei en in boomrijke bebouwde kommen met plaatselijk dicht struikgewas.

d. KOOLMEES (J.Koolhaas)

Het meest karakteristieke biotoop waarin de koolmees voorkomt is gemengd bos, parken en tuinen. Daar de dichtheid van de koolmees tijdens het broedseizoen waarschijnlijk grotendeels bepaald wordt door de hoeveelheid nestgelegenheid in het terrein zal hij het meest voorkomen in, in bosbouwkundig opzicht gezien, slecht onderhouden bossen (holle bomen), terreinen met nestkasten en in stadswijken met oude schuurtjes en grote tuinen.

Wanneer we nu kijken naar de resultaten van twee jaar inventariseren in de provincie Groningen dan zien we dat de koolmees z'n grootste dichtheid heeft in de bossen ten zuiden van de stad en in de bossen nabij borges. Ook in de bebouwde kom komt de koolmees nog in een redelijk hoge dichtheid voor

vervolg koolmees.

Vermoedelijk door het vaak intensieve onderhoud van de parken komt de koolmees hier betrekkelijk weinig voor, het voorkomen zal hier hoofdzakelijk bepaald worden door de aan- of afwezigheid van nestkasten.

Bij verspreide bebouwing (b.v. boerderijen op het Hogeland) is de dichtheid tamelijk laag, mogelijk speelt hier de hoeveeldheid voedsel rond een boerderij een rol.

=====

III. a. Hoe inventariseren ?

Van de binnengekomen inventarisaties waren een aantal niet bruikbaar omdat de meest noodzakelijke gegevens ontbraken. Dat is jammer, want dat is verspeelde moeite. Daarom volgen hier een aantal praktische wenken.

TERREIN:

Een kaartje (schaal 1:10.000) met een globale omgrenzing van het terrein wordt U door de inventarisatiecommissie toegestuurd. Ga, vóór met de inventarisatie te beginnen, eerst het terrein verkennen. Men moet de grenzen in het veld goed kunnen herkennen. Kies de route door het terrein zo dat U alle delen gelijkmatig kunt overzien, liefst niet meer dan over een breedte van 50 m links en rechts tellen.

Als het gebied, dat opgegeven is, niet in zijn geheel is te overzien, verlegt U dan de grenzen, maar geef op de kaart (die U met het verslag terugstuurt) precies aan welk stuk U hebt geïnventariseerd.

TIJD van inventariseren:

Indien mogelijk zouden we graag willen dat er in de periode van half april t/m half juni minimaal 4 keer wordt geteld, liefst vaker. Kies de teldata zo gespreid mogelijk over deze periode, beschik U over weinig tijd, dan is vooral de periode eind mei begin juni erg belangrijk.

Hoewel elke soort zijn eigen manier van tellen vergeet (zie stencil van Braaksma, eventueel verkrijgbaar bij dhr van Dorssen) is het toch verstandig om 's morgens vroeg te tellen (liefst elke teldag omstreeks dezelfde tijd). Zo zingen gekraagdd roodstaarten vrijwel alleen heel vroeg in de ochtend, bij een middag-inventarisatie kunnen deze dus gauw gemist worden.

Wanneer U over veel tijd mocht beschikken is het leuk om ook eens op een avond of een nacht het telgebied te bezoeken (uilen, kwartels, rietzangers, karekieten enz.)

WAARNEMINGSMETHODE:

Ga, indien mogelijk, met zijn tweeën inventariseren. Dat verhoogt de nauwkeurigheid. Noteer per dag alle in het terrein aangetroffen soorten en per soort het aantal individuen.